

Krasznahorkai László
Háború és háború

(Magvető, 1999)

2. Hét gyerek fogta körül a vasúti felüljáró közepén, félkörben, guggolva, a korlátnak szinte nekiszorítva őt, éppen úgy, mint egy félórával ezelőtt, amikor megtámadták, hogy kirabolják, pontosan úgy, csak hát mostanra már senki nem akarta se megtámadni, se kirabolni, hisz nyilvánvalóvá vált, hogy a kiszámíthatatlan következmények miatt az effélet, mint ő, megtámadni és kirabolni ugyan lehet, de nem érdemes, mivel valószínűleg tényleg nincsen semmije, amiye viszont van, az meg beláthatatlan teher, így aztán, mikor ez – Korim kusza, viharos, de a számukra „tulajdonképpen rohadtul unalmas” monológjának egy bizonyos pontján – lassan eldőlt, nagyjából azon a ponton különben, ahol az fejének az elvesztéséről kezdett beszélni, akkor nem álltak fel, nem hagyták ott, mint egy bolondot, hanem maradtak úgy, ahogy voltak, és azért, amiért jöttek, félkörben, guggolva, mozdulatlanul, mert közben lassan rájuk esteledett, mert az alkonyat ipari csöndjében leereszkedő sötét elnémította őket, s mert ez a rezzenetlen, szótlán állapot fejezte ki amúgy is a legmélyebben figyelmüket, melynek, hogy Korim kiúszott belőle, egyetlen tárgya maradt csupán: a sínek odalent.

3. Nem kérte senki, hogy beszéljen, azt akarták, hogy adja oda a pénzt, ennek ellenére ő nem adta oda, hanem azt mondta, nincsen, és beszélt, előbb akadozva, később gördülékenyebben, végül leállíthatatlanul, de beszélt, és jól láthatóan azért, mert megijedt a hét gyerek szemétől, vagy ahogy aztán saját maga fedte fel: mert a gyomra összerándult a félelemtől, és neki, mondta, ha a gyomrát a félelem elkezd szorítani, feltétlenül beszélnie kell, sőt mivel nem múlt el ez a félelem, mert nem lehetett tudni, van-e náluk fegyver, egyre jobban belesodródott ebbe a beszédbe, azaz egyre inkább belesodródott abba, hogy mindent elmeséljen nekik, mindent végre, valakinek, hiszen amióta titokban – és az utolsó pillanatban! – nekiindult „a nagy útnak”, mint nevezte, azóta nem váltott szót senkivel, egyetlen szót sem, mert túl veszélyesnek ítélte, meg nem is nagyon lett volna kivel, minthogy útközben olyannal nemigen akadhatott össze, aki ártatlan lett volna, vagy akitől nem kellett tartania, tudniillik neki senki nem volt elég ártatlan, és neki mindenkitől tartania kellett, mert ő, mondta még az elején, mindenkiben ugyanazt az embert látja, azt, aki közvetlenül vagy háttérszerűen, de

kapcsolatban áll az üldözőivel, valamilyen közeli vagy távoli, de kétségbevonhatatlan összeköttetésben azokkal, akik szerint minden lépéséről tudnak, csak épp ő a gyorsabb, mesélte később, „legalább egy fél nappal” mindig gyorsabb, mint azok, viszont az időpontok és a helyszínek futó győzelmeinek áráként: tényleg egyetlen szót sem senkivel, csak most, félelemből, a félelem természetes nyomása alatt életének egyre fontosabb területeire térve, bizalmas és egyre bizalmasabb, mély és egyre mélyebb betekintést adva így, hogy megvesztegesse ezzel, hogy maga felé fordítsa őket, hogy támadóiból egész egyszerűen kimossa a támadót, s hogy meggyőzze mind a hetet: valaki itt nem pusztán megadta magát, hanem ezzel a megadással támadóinak szinte elébe sietett.